

GRIP OP DE MAAS FASE 3

ENERGIE UIT WATER

VOORTGANGSVERSLAG NOVEMBER 2018

COMMUNICATIE

In april 2018 is in de nieuwsbrief van De Bouwcampus bericht over de samenwerkingsovereenkomst tussen Rijkswaterstaat en Liander om het ontwikkelde schetsontwerp 'Energie uit water' verder uit te werken en te toetsen in enkele pilots. Met dit kennisontwikkelingscontract tussen Rijkswaterstaat en Liander is het startsein gegeven voor fase 3, waarbij het co-creatieve en préconcurrentiële karakter van het traject wordt voortgezet zoals deze onder de paraplu van De Bouwcampus in 2015 gestart is.

LOCATIESCAN

Een van de doelen van het project is het zoeken van een geschikte locatie voor 1 of 2 pilots, die binnen afzienbare tijd tot uitvoering moeten komen. In het projectteam kwam men tot de conclusie dat er daarnaast nog een locatiescan moet worden verricht: een scan naar locaties waar thermische energie uit stromend oppervlaktewater kan worden gewonnen door het koppelen van een warmtewisselaar aan een Rijkswaterstaat object (sluis, stuw, brug, etc.). Deze tweede scan heeft tot doel om de potentie van dit concept bij opschaling inzichtelijk te maken.

Dit leidt tot twee scans met de volgende kenmerken.

Beste locaties voor pilots

- Korte termijn
- Beperkte schaal (in aantallen huizen)
- Dicht bij rijkswater
- Niet per se gerelateerd aan vervangingsopgave, wel aan object (sluis, stuw, damwand, kade....)
- Politieke, bestuurlijke wil op dit moment
- In Liander-gebied

Kansrijke locaties voor bredere uitrol

- Middellange / lange termijn
- Grotere schaal
- Eventueel verder af van water
- Huidige politieke wil minder relevant
- Gerelateerd aan vervangingsopgave natte kunstwerken
- In Nederland

Beide lijsten bevatten enkele tientallen locaties.

LOCATIEKEUZE

Op basis van deze lijsten zijn gesprekken gevoerd met zowel vertegenwoordigers van gemeenten en van waterschappen. Met de gemeenten Nijmegen, Zutphen en Lochem is overleg geweest over de potentie van warmtewinning uit water en mogelijke locaties binnen de betreffende gemeenten. Daarnaast zijn gesprekken gevoerd met waterschap Rijn en IJssel en met waterschap Rivierenland.

Op 25 september 2018 is een workshop gehouden met de gemeente Nijmegen waarin het concept warmtewinning uit water is besproken, de visie van de gemeente op energie en warmte en is in een aantal werkgroepen gekeken naar mogelijke locaties binnen de gemeente. Op 28 november vond een vergelijkbare workshop plaats met de gemeente Zutphen. Op dit moment wordt met zowel de gemeente Nijmegen als de gemeente Zutphen overlegd om een haalbaarheidsstudie voor de betreffende locaties uit te voeren.

BUSINESS-CASE EN BUSINESS-CASES

In het eindrapport van fase 2 Grip op de Maas energietransitie, warmte uit water is een berekening gemaakt van de investerings- en onderhoudskosten voor zowel het aanpassen van natte kunstwerken (i.v.m. inbouwen van installaties etc.) als het aanpassen c.q. aanleggen warmtenet en de kosten voor de eindgebruiker. De businesscase op dit globale niveau biedt perspectief. Met het oog op de realisatie is een haalbaarheidsstudie nodig waarin ook de kosten en baten voor de diverse partijen in kaart worden gebracht. Immers elke partij zal pas instappen als haar eigen investering loont.

MARKTMODEL

Om te komen tot een concept dat opgeschaald kan worden, is een marktmodel nodig dat duidelijk maakt welke partij welke rol neemt in het concept. Centrale vraag hierbij is hoe de geschatte uitgespaarde kosten van deze warmteoplossing ten opzichte van een all-electric referentiescenario met individuele warmtepompen en woningaanpassingen zo kunnen worden verdeeld onder partijen dat er ook voor individuele rollen een voordeel te behalen valt.

De rol die een netbeheerder in dit concept kan nemen hangt sterk af van de juridische kaders in de toekomst. Deze zijn nu sterk in ontwikkeling (vooral warmtewet). We werken aan een set met omgevingsscenario's die beschrijven welke uitkomsten er mogelijk zijn en hoe het concept in deze uitwerkingen kan passen.

Maarten van der Vlist (Rijkswaterstaat) & Hans Rienks (Liander)

